

Toshkent, "O'qituvchi", 1979; B.176.

23.Qo'ldosheva D. Umumiy ta'lim va hunar maktabini isloh qilish yo'li. - Toshkent.: Bilim, 1986. – B.18.

MARKAZ SOVET KISHILARINI KOMMUNISTIK RUHDA TARBIYALASHDA MADANIYAT MUASSASALARIGA TAYANDI

Hotamov Abduvohid Boboxonovich,

Surxondaryo viloyat adliya boshqarmasi Denov tuman adliya bo'limi Denov tuman
yuridik xizmat ko'rsatish markazi bosh yuriskonsulti.

UO'K: 94:(575.1)"1970-1980"

<https://orcid.org/0009-0001-4567-111X>

Annotatsiya: Mamlakat taraqqiyotining har bir bosqichida klublarning siyosiy-tarbiyaviy, madaniy-oqartuv faoliyati mazmuni partiya ilgari surgan kommunistik qurilish vazifalari, konkret tarixiy sharoit, ideologiya kuchlari joylashuviga qarab belgilandi. Klublar va boshqa madaniy-oqartuv muassasalarining oqartuv ishlari axborot oqimining tobora ortib borishiga, fan-texnika revolyusiyasi yutuqlariga bog'liq ravishda o'zgarib boradi. Turli-tuman formalarda, axborot, bilim tarqatish, ularni propaganda qilish o'chog'i sifatida klublarning roli borgan sari oshib bordi.

Kalit so'zlar: Xalq universitetlari, maktabgacha tarbiya muassasalari, texnikum, pedagogika bilim yurtlari, sovet mafkurasi.

Аннотация: На каждом этапе развития страны содержание политико-просветительской, культурно-просветительской деятельности клубов определялось в зависимости от задач коммунистического строительства, выдвигаемых партией, конкретных исторических условий, расположения идеологических сил. Воспитательная работа клубов и других культурно-просветительских учреждений меняется в зависимости от возрастающего потока информации и достижений научно-технической революции. В различных формах возрастает роль клубов как центров распространения информации и знаний, их пропаганды.

Ключевые слова: Народные университеты, дошкольные

образовательные учреждения, техникумы, педагогические учебные заведения, советская идеология.

Abstract: At each stage of the country's development, the content of political-educational, cultural-enlightenment activities of the clubs was determined depending on the tasks of communist construction put forward by the party, concrete historical conditions, location of ideological forces. The educational work of clubs and other cultural and educational institutions changes depending on the increasing flow of information and the achievements of the scientific and technical revolution. In various forms, the role of the clubs as a center for spreading information and knowledge and their propaganda has been increasing.

Key words: People's universities, pre-school education institutions, technical schools, educational institutes of pedagogy, Soviet ideology.

Kirish. 1970-yillarda tobora ortib borayotgan ma'lumotlar, axborotlar ichida muayyan kishi uchun uning ehtiyojlariga, qarashlariga, manfaat-qiziqishlariga ko'proq mos tushadiganlarini tanlay olish muhim masala bo'lib qolgan edi. Binobarin, klubda ish olib borayotgan va axborotlar oqimida ommaga yo'l ko'rsatayotgan propagandistning roli, ana shu axborotlarni tushunishga, to'g'ri qarashni shakllantirishga yordam beruvchi agitatorning roli ham oshib bormoqda yedi. Kommunistlar fikricha, burjua propagandasi o'z ixtiyoridagi butun

vositalar yordamida ommani chalg'itishga, jahonda sodir bo'layotgan voqealarni baholashda o'z tushunchasini qabul qildirishga urinayotgan bir davrda propagandist, agitator faoliyati muhim ahamiyat kasb etdi.

1970-yillar ideologiya kurashining o'ziga xos xususiyati shundaki, bu kurashda faqat filosoflar, siyosatchilar, olimlar ishtirok etmagan. 1970-yillarda esa ana shu kurashga million-million mehnatkashlar ommasi tortilgan. Binobarin, sovet kishilarida kommunistik dunyoqarash va yetuklikni, kommunistik axloqni shakllantirish madaniyat muassasalarida tarbiyaviy va oqartuv ishlari nechog'lik tashkil etilganligiga, bu ishlarni tayyorgarligi bo'lgan munosib kishilar olib borishiga ko'p jihatdan bog'liq bo'lgan.

Adabiyotlar va manbalar tahlili. Mustaqillik yillarida X.E.Yunusova[1], O.Qosimova[2] O'zbekistonning sovetlar davridagi madaniy-ma'naviy hayotiga bag'ishlab yozilgan asarlar, amalga oshirilgan ilmiy izlanish va tadqiqotlar olib bordilar. Mustaqillik yillarida o'zbek tarixshunosligi yangi uslubiy tamoyillar va yangi sifat darajasiga ko'tarilgan asarlar bilan boyitib borildi.

Istiqlol yillarida bir qator tarixchi olimlar O'zbekiston janubiy viloyatlarining sovet hokimiyati yillaridagi madaniy-ma'naviy hayoti bo'yicha tadqiqotlar olib bordilar. Jumladan, S.Tursunov, E.Qobilov, T.Pardayev, B.Murtazoyev[3] va boshqa olimlarning tadqiqotlarida Surxondaryoning 1970-1980 yillardagi madaniy – ma'rifiy hayotiga oid bir qator ma'lumotlar mavjud[4].

1970-80 yillarda avtoklublar klub ishining eng operativ turiga aylangan. Avtoklublar ko'chib yurish imkoniyatiga ega bo'lganliklari va uzoq brigadalardagi qishloq xo'jalik xodimlariga xizmat ko'rsata olganliklari tufayli katta ahamiyatga ega edi. Bunday klublar magnitofonlar, kinostanovkalar, radioapparat, ko'chma kutubxonalar, stol o'yinlari, turli ko'rgazmali agitatsiya vositalari bilan ta'minlangan. Avtoklublarga birkutilgan madaniy-oqartuv xodimlari xalq xo'jalik planlarining bajarilishi haqidagi ma'lumotlarni diqqat bilan kuzatib

borishgan. «Jangovar varaqalar», jadvallar, diagrammalar, shiorlar, zarur bo'lib qolgan hollarda «satirik varaqalar» chiqarib turishgan. Avtoklublar xodimlari shtati katta bo'lmaganligi sababli bu yerda har tomonlama bilimga ega bo'lgan, yuksak saviyali, jurnalist va rassomlik, propagandistlik va ekonomistlik qobiliyati bor, texnikani biladigan kishilar ishlashi lozim edi. Zotan ular ko'pincha ishlab chiqarish ilg'orlarining nutqlarini, o'z kasbdoshlariga murojaatlarini magnit lentasiga yozib olishadi. 1970-80 yillarda respublikada 400 dan ziyod avtoklub faoliyat olib borar edi. Ular katta agitatsiya va madaniy-oqartuv ishlari olib borib, qishloq mehnatchilari orasida hurmat qozondilar.

Ko'pgina klublarda qiziqarli leksiya va dokladlar, tematik kechalar, taniqli kishilar, ishlab chiqarish ilg'orlari, urush va mehnat veteranlari bilan uchrashuvlar muntazam ravishda o'tkazib turilar edi. Badiiy havaskorlik ishtirokchilari konsertlari tashkil etilar, yangi urf-odat va marosimlar propaganda qilinar edi. Ilg'or kolxoz klublarida qishloq xo'jalik bilimlarini propaganda qilish kabinetlari ishlar, stendlar jihozlangan, ishlab chiqarish povatorlari va ilg'orlari tajribasini o'rganish va yoyishga ko'maklashuvchi metodik kabinetlar tashkil etilgan edi.

KPSS XXV syezdi o'ninchi besh yillikda (1976-1980) madaniy-oqartuv muassasalari zimmasiga mas'uliyatli vazifalarni yukladi. Bular orasida partiya va hukumatimiz rahbarligida turmushni kommunistik yo'sinda qayta qurish ishining tarkibiy qismi bo'lgan qishloq turmush madaniyatini yuksaltirish masalalari alohida o'rinni egallaydi. 1980-yillarda barcha madaniy-oqartuv muassasalari ana shu vazifani hal etishga safarbar etilgan. Zero, madaniyat muassasalari ommaviy-siyosiy va madaniy-tarbiyaviy ishlarining, xususan, qishloq aholisi turmush madaniyatini yuksaltirishning tayanch punktlari bo'lib qoldi.

Qishloq mehnatkashlarini kommunistik ruhda tarbiyalash masalalari va qishloq turmush madaniyatini oshirish problemalari yuzasidan Toshkentda bo'lib o'tgan

Butunittifoq ilmiy-amaliy konferensiya mamlakat, shu jumladan respublikamiz madaniy-oqartuv muassasalari faoliyatiga katta ta'sir ko'rsatdi.

Arxiv hujjatlarida ko'rsatilgan bu ko'rsatkichlarning real bo'lib o'tganligiga ishonch hosil qilish qiyin. Chunki, mustabid sovet tuzumi hayotining barcha jabhalarida 70-yillardan boshlab, qo'shib yozish illatlari tomir ota boshlagan edi. Bundan o'z navbatida madaniy oqartuv muassasalari ham tabiiyki, mustasno bo'lmagan. Lekin, partiyaning mafkuraviy ta'sirini kuchaytirish shunchalik izchil tarzda olib borildiki, klublarda ma'ruza o'qish maxsus maktablarda ta'lim olgan kadrlar tomonidan mafkuraviy ishlar ahamiyatini yoritish, "Burjua ideologiyasini" fosh qilish singari mavzuda bo'lib, bu kadrlar ham mamlakatda shakllangan vaziyatga qo'shib ketishdan boshqa yo'l emas edi[1]. Yuqorida ta'kidlangan bir qator qarorlarda ko'rsatilgan va rejaga muvofiq ochilishi lozim bo'lgan klublar, turli sabablarga ko'ra ochilmay qoldi.

Xullas, 1945-yilda Surxondaryoda 167 ta klub faoliyat ko'rsatgan bo'lsa, 1985-yilda taalluqli ravishda 245 taga yetdi yoki o'tgan 40 yil mobaynida klublarning soni taxminan 2 baravarga ko'paydi. Raqamlarga qarab baho berilganda, bu shubhasiz o'sish deb ta'kidlash mumkin. Lekin, bu borada masalaning boshqa tomoniga e'tiborni qaratish lozim bo'ladi. Klublarda, avvalo sovet tuzumining ichki siyosati, g'oyaviy mafkuraviy tamoyillari targ'ib qilindi. Ommani amalda tasdiqlanmagan, bajarilishi real bo'lmagan rejalarni tuzib, uni amalga oshirishga hissa qo'shdirishga safarbar etishga harakat qilindi. Sovet davrida zamonaviy klublar qurish, davr talabiga javob beradigan texnik jihozlar bilan ta'minlash ishiga deyarli e'tibor qaratilmadi. Klublar aslida KPSSning kommunistik jamiyat qurish g'oyalarini targ'ibot-tashviqot qilish markazlariga aylantirildi. Aksariyat holatlarda uyushtirilgan uchrashuvlar, turli darajadagi kechalarga tinglovchilar majburan jalb qilinardi. Ko'p holatlarda esa klublar asosan maktab o'quvchilari hisobidan to'ldirilib, rasman ko'rinish hosil qilinardi.

1970-1980 yillarning birinchi yarmida,

klublarda o'tkaziladigan aksariyat kechalarga bormaslik, undan ketib qolish holatlari avj oldi. Urushdan keyingi yillarda O'zbekistondagi mavjud kutubxonalar o'z faoliyatlarini sovet tuzumi sharoitida amalga oshirib, tarbiyaviy ishlarni yaxshilash va kengaytirish maqsadida turli mavzularda kitob ko'rgazmalari, ma'ruzalar, munozaralar, konferensiya va kechalarni uyushtirishning asosiy tashkilotchilaridan biriga aylandi. O'zbekiston SSR Ministrlar Sovetining 1948-yil 17-noyabrida qabul qilgan "O'zbekiston SSRda kutubxonalar ishini yaxshilash tabirlari to'g'risida"gi qarorida Respublika kutubxonalarining moddiy-texnika bazasini mustahkamlash, milliy an'analar asosida rivojlantirish kabi masalalar emas, aksincha partiyaning g'oyaviysiyosiy mafkurasini targ'ib etish vazifalari belgilab berildi[2].

Qarorda aholi o'rtasida, asosan, siyosiy va ateistik tarbiyani kuchaytirish bosh vazifa qilib belgilandi. Shunga muvofiq, kutubxonalar ishining asosiy mazmuni dinga qarshi kurash, o'tmishning "zararli sarqit"larini qoralash, partiya va sovet davlatini mahv etish masalalari tashkil etdi. Kutubxonalarda uyushtirilgan ma'ruza, ko'rgazma, suhbat va konferensiya mavzularini tanlashda ham yuqorida ta'kidlangan omillar to'la o'z aksini topgan. Jumladan, "Lenin-yoshlarga", "Lenin kommunistik axloq to'g'risida", "Ulug' dohiyning safdoshlari", "Kommunistik va diniy ahloq", "Diniy bayramlarning kelib chiqishi va mohiyati to'g'risida", "Dinga qarshi dalillar" kabi mavzular kundalik hayotning yetakchi mavzusiga aylantirildi. Gazetalarda "Yuksak turmush tarzi uchun", "Qishloqqa-yuksak turmush madaniyati", "Kolxoz qishloqlari jamoli", "Qishloqlarimiz qiyofasi", "Yangi an'analar hayoti" kabi ruknlar ostida respublikada qishloqlar qurilishi, sotsialistik turmush tarzi va umumsovet madaniy turmush an'analarini tashviqot qilishga bag'ishlangan ko'plab materiallar e'lon qilingan[6]. Kutubxonalarda ateistik tashviqotlar uchun "Ateizm burchagi" tashkil etilib, unga adabiyotlar bilan birga mavzuga oid tavsiya ro'yxatlari, suhbatlar, ma'ruzalarning taxminiy matnlari ham

qo'yildi. Kutubxonalarda dinning "zararli" tomonlarini targ'ib etuvchi adabiyotlar guruhlarida suhbat, munozara tariqasida keng xalq ommasiga yoyildi. Asosiy madaniy-oqartuv muassasalardan biri bo'lmish kutubxonalarda ham xuddi yuqorida ta'kidlangandek, salbiy illatlar va nochor ahvolni kuzatish mumkin edi. Tadqiq qilinayotgan yillarda janubiy viloyatlarda kutubxona muassasalari shu ishga moslashtirilmagan, hech bir qulayliklarga ega bo'lmagan binolarda faoliyat olib bordi. Kutubxonalarda ishning sifatini emas, sonini o'stirish yo'liga e'tibor qaratildi.

O'zbekistonda, jumladan Surxondaryoda viloyatida kutubxonalar soni asosan XX asrning 60- yillaridan ko'paya boshladi. Surxondaryoda 1950-yilda 91 ta kutubxona faoliyat ko'rsatgan bo'lsa, 1985-yilda ularning soni 778 taga yetdi.

O'zbekiston SSR Ministrlar Sovetining 1951-yil 2-iyunda qabul qilgan "O'zbekiston SSRda kutubxonalar ishini yaxshilash tadbirlari to'g'risida"gi qarorida, viloyatlardagi ko'pgina kutubxonachilarning saviyasi past darajada ekanligi, bu esa aholiga kutubxona- bibliografiya xizmati ko'rsatishga salbiy ta'sir ko'rsatayotgani ta'kidlandi[2]. Respublika Madaniyat Ministrligi ushbu qarorni turmushga tadbiq etish maqsadida, kolxozlar mablag'i hisobiga kolxoz kutubxonalari xodimlarini tayyorlash uchun ishlab chiqarishdan ajralgan holda shug'ullanadigan ikki oylik kurslarni Toshkent shahrida tashkil etdi. Respublikaning barcha viloyatlaridagi kutubxonachilar navbat bilan chaqirilib, malakalari oshirildi. 1952-yil 10- mayda O'zbekiston KP(b) Markaziy Komitetining byurosi "Qishloq klublari va kutubxonalarning ishi to'g'risida" qaror qabul qildi[2]. Mazkur qarorda qishloq kutubxonalari xodimlarining professional o'quvini tashkil etish zarurligi ko'rsatib o'tildi. Shunga muvofiq, Qashqadaryo viloyatida qishloq kutubxonachilarining ikki kunlik seminar-mashg'ulotlari o'tkazildi. O'zbekiston SSR Madaniy-oqartuv muassasalari boshqarmasining ko'rsatmasiga muvofiq respublikadagi viloyat kutubxonalari

1954-yilda va 1955-yilning birinchi kvartalida 60 dan ortiq turli darajadagi seminarlar o'tkazdi. Bu seminarlarda esa o'z navbatida 600 ga yaqin kutubxonachi xodim qatnashdi. 1954-yil avgustda Surxondaryo viloyatida kutubxonachilik sohasida katta bilim va tajribaga ega bo'lgan kutubxonachilar rahbarligida kutubxona xodimlari uchun 10 kunlik seminar o'tkazildi[8].

Sovet hukumati tomonidan kutubxonalar ishini yaxshilashga qaratilgan tadbirlarni amalga oshirilishiga qaramasdan, ularning faoliyatini birdaniga yaxshilashga erishilmadi. 1959-yilda kolxoz va sovxozlarda yangi kutubxonalar tashkil etish, mavjud kutubxonalar tarmog'ini kengaytirish va kitobxonlarga xizmat ko'rsatishda kitob fondlaridan barcha aholining foydalana olishi joriy qilina boshlandi. Jumladan, Surxondaryo viloyati yirik kutubxonalari kitob fondlari kitobxonlarga keng ravishda ochib qo'yildi.

1960-yil 13-sentyabrda "Surxondaryo viloyat Denov tumanida madaniy-oqartuv muassasalarini rivojlantirishning uch yillik plani to'g'risida"gi qaror qabul qilindi[5]. 1961-1963-yillarda tuman kolxozlari uchastkalarida o'z kutubxonasi va bolalar kutubxonasiga ega bo'lgan 21 ta klub qurish mo'ljallandi. Ularda o'z navbatida 25 ming nusxa kitob bo'lishi kerak edi. Rejada barcha aholi punktlari, ulardagi aholi soni, ommaviy kutubxonalar tarmog'i hisobga olindi. Bir qancha kutubxonalarning o'rnini almashtirish va yangilarini ochish, aholi kam yashaydigan joylarda ularning filiallari, ko'chma kutubxonalar tashkil etish mo'ljallangan edi[6].

1980-yilda Surxondaryo kutubxonalarida 3098 nusxa kitob, jurnallar mavjud bo'lsa, 1985-yilga kelib 4392 nusxa kitob va jurnallar bor edi.

1985-yilda Surxondaryo shaharlarida 2 ming kutubxonada 2,4 million nusxa kitob va jurnallar bo'lsa, qishloq joylardagi 1,0 ming kutubxonada 6,6 million nusxa kitob va jurnallar mavjud edi[7].

Madaniy-oqartuv muassasalarining xodimlari ilmiy-ateistik propagandaga bag'ishlangan tadbirlarni uyushtirishda mehnatkashlarning talab va istaklarini,

qiziqishlarini hisobga oldilar, ularning tashabbuskorligiga, aktivligiga tayandilar. Ilmiy-ateistik mavzudagi tadbirlarni uyushtirishdan avval jamoat tashkilotlari bilan madaniy-oqartuv muassasalari hamkorlikda yagona ish planlarini ishlab chiqmoqdalar, ayrim rayonlarda esa ateistik xalq universitetlari tashkil etilmoqda. Bularning hammasi, shuningdek, hayotga yangi urf-odat va marosimlarni tobora izchil va keng joriy etish diniy sarqitlar bilan bog'liq bo'lgan ko'pgina eski marosimlarni hayotimizdan chetlashtirildi.

Surxondaryo oblast madaniy-oqartuv muassasalari qoshidagi avtoklublar dala shiyponlari, formalar va yaylovlarda tez-tez bo'lib, ilmiy-ateistik mavzularda qiziqarli tadbirlarni amalga oshirdilar. Bir yilda Gagarin rayon madaniyat bo'limiga qarashli bitta avtoklubning o'zi 120 dan ortiq leksiya va suhbat o'tkazdi. Shunpigdek, Bog'dod, Farg'ona va Buvayda rayoilarining madaniyat uylari xodimlari tashabbusi bilan tashkil etilgan ko'chma ilmiy-ateizm xalq universitetlari, Buxoro shahridagi Gagarin nomli klubning mahallalarda olib borayotgan ishlari ijobiy natijalar bergan edi. Samarqand, Toshkent, Jizzax, Sirdaryo oblastlaridagi klub muassasalarida ilmiy-ateizm mavzuida o'tkazilgan tadbirlar ham mazmundorligi, aktualligi, qiziqarliligi, ilmiyligi va ta'sirchanligi bilan mehnatkashlarning siyosiy ongini oshirish, ularni kommunistik ruhda tarbiyalashda, o'tmish sarqitlarini fosh etishda, kishilar o'rtasida kommunistik munosabatlarni shakllantirishda muhim ahamiyat kasb etdi.

Respublikamizdagi ommaviy kutubxonalar va ularning xodimlari ilmiy-ateistik bilimlarni propaganda qilish maqsadida ateistik mavzuda kitob

ko'rgazmalarini, ateistik temadagi kitoblarga obzorlar, kitobxonlar konferensiyalarini tashkil qildilar. Ayniqsa, Abu Ali ibn Sino nomidagi Buxoro oblast kutubxonasining yoshlar o'rtasida ateistik sohada olib borayotgan ishlari g'oyat ibratlidir. Kutubxona xodimlari oblast Ateizm uyi va «Bilim» jamiyati bilan hamkorlikda tematik kechalar va «Ateizm kunlari»ni o'tkazishayapti. Samarqand oblast kutubxonasi bo'lsa 1975 yili «1000 muammo va 1000 kashfiyot» degan mavzuda «Kitob oyligi» tashkil qildi va 12325 nusxa kitob tarqatdi.

Xulosa. Surxondaryo oblast madaniy-oqartuv muassasalarida keyingi yillarda ilmiy-ateistik propaganda ishlari ancha jonlandi. Ateistik tarbiyani yanada kuchaytirish maqsadida oblastda 10 joyda ateist agitatorlar maktabi tashkil etildi. Bunday maktablarga 240 dan ortiq tinglovchilar qatnashdi. Madaniy-oqartuv muassasalaridagi ateistik targ'ibot ishlariga ana shu maktabni bitirib chiqqan targ'ibotchilar keng jalb qilingan. Boysun rayonida din va eskilik qoldiqlarini batamom bartaraf etish uchun ateistik gruppalar tashkil etilgan. Ular diniy uydirmalarga qarshi kurashda ateistik propagandaning barcha forma va metodlaridan mohirona foydaldilar. Veteranlar klubi qoshida tuzilgan qariyalarning ateistik gruppasi rayon markazida, yoshlar orasida, choyxonalarda, dala shiyponlarida va tashkilotlarda o'chrashuvlar, leksiyalar tashkil yetgan edilar. Rayonda siyosiy jihatdan puxta tayyorlangan 24 kishi shtatsiz lektor, 11 kishi siyosiy dokladchi, 15 kishi ateist-lector, 190 kishi yetti joyda «Bilim» jamiyati lektorlari sifatida samarali mehnat qildilar.

Foydalanilgan manba va adabiyotlar:

1. Yunusova X.E. O'zbekistonda sovet davlatining milliy siyosati va uning oqibatlarini. –T.: Zarqalam, 2005. –B.42.
2. Qosimova O. O'zbekistonda kutubxonachilik ishi tarixi. –T.: O'qituvchi, 1977. –B.108-110.
3. Tursunov S., Qobilov E., Pardayev T., Murtazoyev B. Surxondaryo tarix ko'zgusida. –Toshkent: Sharq, 2001;
4. Tursunov S., Qobilov E., Murtazoyev B., Pardayev T. Surxondaryo tarixi. –Toshkent:

Sharq, 2004;

5. Трехлетний план развития культурно-просветительных учреждений в Денауском районе Сурхандарьинской области. – Т.: Уздавнашр, 1960. -С.36.

6. O‘zbekiston kommunisti. 1977. - № 5. -33 b.

7. Народное хозяйство Узбекской ССР за 70 лет советской власти. -Т., 1987. -С.276.8. Surxondaryo VDA. 95-jamg‘arma, 1-ro‘yxat, 11-ish, 9-varaq.

TERRORISM AND ITS MANIFESTATIONS

Suyunov is the son of Ilyas Juma.

An employee of the Internal Affairs Department of Surkhondaryo region, a free seeker.

UO‘K: 94:(575.1)

<https://orcid.org/0009-0001-4523-4678X>

Abstract: The problem of terrorism and extremism as a global social phenomenon covers all countries of the world. Uzbekistan, as an integral part of the world community, is no exception. This article describes the views on terrorism and its manifestations.

Key words: terrorism, international cooperation, prevention of crime, concept of international crime, UN General Assembly, E.G. Lakhov.

Аннотация: Проблема терроризма и экстремизма как глобального социального явления охватывает все страны мира. Узбекистан, как неотъемлемая часть мирового сообщества, не является исключением. В данной статье изложены взгляды на терроризм и его проявления.

Ключевые слова: терроризм, международное сотрудничество, предупреждение преступности, концепция международной преступности, Генеральная Ассамблея ООН, Э.Г. Лахов.

Introduction. In 1970-1980, terrorism, especially international terrorism, was studied in depth. Due to the fact that international terrorism has become a global problem by the last decade of the last century, this topic is not only for scholars dealing with international law, but also for experts in other fields, in particular, scholars and practitioners who study the problems of combating crime by the domestic laws of each country. has become a very complex and controversial topic that needs to be researched by Approaching the

issue based on the experience and scientific work carried out in foreign countries in this direction allows for a deeper analysis of the act, which is considered one of the most serious crimes, the so-called international terrorism.

Materials and Methods. The analysis of foreign experience requires, first of all, to explain "terrorism" as a legal term. Because there is still no consensus on this matter. For example, American experts T.Arnold and M.Kennedy believe that many people agree that terrorism cannot be defined as a concept" [1;13]. One of their compatriots, V. Mallison and S. Mallison, talking about the specific aspects of the crime of terrorism, said that terror is the systematic use of severe violence and the threat of violence to achieve public or political goals [1 ;14], they emphasize.

In fact, by the 90s of the 20th century, new forms of terrorism appeared. In particular, the number of international terrorist groups or criminal organizations that are trying to carry out their criminal activities in several countries at the same time is increasing rapidly in different regions of the world, and the level of social danger of crimes committed by them on a regular basis is increasing. This process, i.e., the mass development of international terrorism, undoubtedly led to the confusion of international relations. As a result, there was a need to develop a set of official international documents reflecting the issues of combating "international terrorism" within the framework of the United Nations